

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Rapportering over voortgang van opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeve 'Lugo/Artival' in Dilsen-Stokkem

Samenvatting

De Vlaamse Regering stelde op 23 maart 2012 het gewestelijk RUP 'Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen 'Lugo N.V. en Artival N.V.' te Dilsen-Stokkem en Maasmechelen' definitief vast. Dit GRUP werd opgesteld in functie van resterende ontginning, opvulling van de ontginningsputten en de realisatie van de nabestemming natuur.

Op 29 mei 2020 werd de voortgang van het project gerapporteerd aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1). Er werd een strak faseringsplan met tijdsplan uitgezet voor de eindafwerking en natuurinrichting van het gebied.

Voorliggende mededeling behandelt de vierde jaarlijkse rapportage aan de Vlaamse Regering over de voortgang die werd gerealiseerd in de loop van 2023.

De voormalige groeve is tevens opgenomen binnen de afbakening van het Gewestelijk RUP Hoge Kempen fase 1 (in opmaak).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering stelde op 23 maart 2012 het gewestelijk RUP 'Afbakening van de gebieden voor de winning van oppervlaktedelfstoffen 'Lugo N.V. en Artival N.V.' in Dilsen-Stokkem en Maasmechelen'

definitief vast. In de stedenbouwkundige voorschriften van het bestemmingsvoorschrift 'Gebied voor winning van oppervlaktedelfstoffen met nabestemming natuurgebied' werd een eindtermijn van tien jaar na definitieve vaststelling van het GRUP vastgelegd voor de resterende ontginning, opvulling van de ontginningsputten en realisatie van de nabestemming. Het eindreliëf en de te realiseren natuurdoelstellingen zijn bestendigd in samenspraak met het Agentschap voor Natuur en Bos.

De hoofddoelstelling van het GRUP blijft de realisatie van de nabestemming 'natuur' voor het volledige plangebied van ca. 23,5 ha. Hiervoor is het belangrijk dat het beoogde eindreliëf en de voorziene eindinrichting, zoals aangegeven in de plannen die horen bij de vergunningen, effectief gerealiseerd worden. De definitieve inrichting voorziet op een totaaloppervlakte van ca. 23,5 ha volgende types natuur:

- 6,75 ha bos
- 2,6 ha bosrand
- 11,4 ha heide
- 2,75 ha poel- en moerasvegetatie.

Op 29 mei 2020 werd de voortgang van het project gerapporteerd aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1). Er werd een strak faseringsplan met tijdspad uitgezet voor de eindafwerking en natuurinrichting van het gebied. In deze mededeling is aangegeven welke oppervlakte van het terrein op de referentiemomenten (2020-2028) het gewenste eindreliëf dient bereikt te hebben. Tegen 2028 moet het vergunde eindreliëf worden gerealiseerd, waarna de natuurinrichting van de laatste zone kan aanvangen. Tegen uiterlijk 31 december 2030 moeten alle activiteiten (opvulling en natuurinrichting) zijn beëindigd en zal het volledige gebied voor beheer overgedragen worden aan het ANB. De voortgang van de resterende ontginning, opvulling en natuurinrichting van de groeve 'Lugo/Artilaval' in Dilsen-Stokkem wordt door de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid opgevolgd en in een jaarlijkse mededeling gerapporteerd aan de Vlaamse Regering.

De voorbije jaren werd reeds driemaal gerapporteerd aan de Vlaamse Regering over de voortgang van opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeve 'Lugo/Artilaval' (VR 2021 1106 MED.0201/1 - VR 2022 2204 MED.0131/1 - VR 2023 3103 MED.0119/1). Voorliggende mededeling is de vierde jaarlijkse rapportage aan de Vlaamse Regering en geeft de resultaten weer over de voortgang die werd gerealiseerd in de loop van 2023.

Op 27 april 2022 werd een hernieuwde vergunning verleend voor opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeves. Om de uitvoering volgens het gefaseerde tijdspad voor eindafwerking en natuurinrichting te verzekeren, werd door de betrokken instanties een financiële last of waarborg verbonden aan de omgevingsvergunning.

Op 15 maart 2023 werd door de deputatie van de provincie Limburg een vergunning verleend met betrekking tot gewijzigde voorwaarden omtrent invasieve soorten en toegang tot de groeve.

De groeve is tevens opgenomen in de afbakening van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Hoge Kempen fase 1. In het GRUP wordt rekening gehouden met het lopend project Lugo/Artilaval zodat de beoogde aanvulling, realisatie van het eindreliëf en natuurinrichting kunnen worden uitgevoerd zoals beschreven in de verleende vergunningen. De voorlopige vaststelling van dit GRUP is voorzien voor na het Paasreces.

2. INHOUD

A. VOORTZETTING OPVULLING EN NATUURINRICHTING – AANPAK

De activiteiten in beide groevedelen worden opgevolgd door het departement Omgeving. Dit gebeurt in nauw overleg met de exploitanten van Artilaval en Grondzorg Limburg, milieucoördinatoren van beide bedrijven, het ANB en de gemeente Dilsen-Stokkem.

Er wordt jaarlijks een terreinbezoek georganiseerd door de exploitanten met alle betrokken partijen. Hierbij wordt inzicht gegeven in de opvulling van de groeves en de eindafwerking in functie van de nabestemming natuur met als doel te evalueren en waar nodig bij te sturen.

De exploitanten hebben aangegeven de totale opvulling te kunnen realiseren tegen 2028 en de volledige natuurinrichting tegen 2030.

De ontginning is afgelopen sinds mei 2022 en maakte geen deel uit van de procedure die in 2022 werd doorlopen voor verlenging van de vergunningen voor opvulling en natuurinrichting van de voormalige groeves.

In de bijlage bij de Mededeling aan de Vlaamse Regering ('VR 2020 2905 MED.0169/1) werd volgend ritme opgenomen:

– 31%	van het terrein het eindreliëf zal bereikt hebben	in de loop van 2021
– 42%		in de loop van 2022
– 66%		in de loop van 2024
– 86%		in de loop van 2026
– 100%		tegen eind 2028.

B. RAPPORTERING - STAND VAN ZAKEN RESTERENDE ONTGINNING, OPVULLING EN NATUURINRICHTING

De voortgang van de uitvoering wordt gerapporteerd aan de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid via de jaarlijkse, verplichte voortgangsrapportage (Vlarem II, art. 5.18.1.2. §4) en daarnaast ook aan het gemeentebestuur van Dilsen-Stokkem.

Het gefaseerd schema met tijdsplan dat werd opgenomen in de mededeling aan de Vlaamse Regering van 29 mei 2020 dient correct te worden nageleefd. In het kader van rapportage van de voortgang van eindafwerking is dit schema dan ook het ijkpunt om na te gaan of de exploitanten tegemoetkomen aan de gemaakte afspraken.

De situatie in beide groeves op 27 februari 2024 is weergegeven op het plan in bijlage bij deze mededeling. Ten opzichte van vorige opmeting (7 januari 2023) wordt de voortgang over 13 maanden weergegeven. Uit dit plan blijken de vorderingen op vlak van opvulling met extern aangevoerde gronden die werden verwezenlijkt in beide groevedelen.

Gezien de vergunning voor ontginning werd beëindigd in april 2022, kon er vanaf mei 2022 worden gefocust op het opvullen van de groeve met aangevoerd bodemmateriaal. De nog niet vermarkte delfstof werd tijdelijk in depots gezet, welke in de loop van 2023 beperkt werden afgebouwd door geleidelijke afzet op de markt.

Volgens de exploitanten werd er maximaal ingezet op de realisatie van de eindafwerking van de groeve. Men dient echter steeds rekening te houden met de omstandigheden op het terrein waarbij de weersomstandigheden, in het bijzonder gespreide hoeveelheden neerslag tijdens de winterperiodes 2022-2023 en 2023-2024, een ernstige impact hebben op de uitvoering van de afwerking. Zo kon het aanbrengen van heideplagsel op de afgewerkte delen van de groeve nog niet plaatsvinden, enerzijds omwille van de onvoldoende beschikbaarheid van geschikt choppermateriaal

en anderzijds gezien de te natte weersomstandigheden. In nauw overleg met ANB zullen deze achterstallige werkzaamheden worden uitgevoerd zodra de omstandigheden het toelaten.

Gezien de zeer natte weeromstandigheden en het lemige karakter van de eindafwerklaag is het afgelopen jaar gebleken dat de vallei zoals opgenomen in het eindafwerkingsplan veel water vasthoudt en niet kan worden beschouwd als een droge vallei. Deze problematiek werd op 14 maart 2023 besproken met vertegenwoordigers van het Nationaal Park Hoge Kempen, het Agentschap voor Natuur en Bos en van het stadsbestuur van Dilsen-Stokkem. Zolang deze situatie niet leidt tot wateroverlast, wordt het waterhoudend karakter gezien als een voordeel voor de eindafwerking gezien natte poelen een opportuniteit kunnen bieden voor kwetsbare soorten. De vereiste aanpassingswerken zullen nog worden besproken met de betrokken partijen. Indien vereist zal een nieuwe omgevingsvergunningaanvraag worden ingediend voor het aanleggen van een regelkunstwerk. Aandachtspunt hierbij is dat er geen wijziging wordt voorzien in het eindreliëf en de grondschatel.

In 2016 werd een ministerieel besluit goedgekeurd over de 'Code van goede praktijk voor heraanleg van ontginningen in functie van landbouw'. Hoewel in de gegeven situatie niet wordt aangevuld in functie van landbouw, is het wel van belang dat de gewenste natuurlijke vegetatie zich snel kan ontwikkelen door het bodemmateriaal van de eindafwerklaag op een correcte wijze aan te brengen. De exploitanten stemmen daarom hun manier van uitvoering maximaal overeen met de aanbevolen werkwijze uit deze code van goede praktijk.

Volgens het schema dat de afwerking van de grondschatel in de groeves weergeeft en dat werd opgenomen bij de Mededeling aan de Vlaamse Regering (VR 2020 2905 MED.0169/1) werd voor 2024 als doel opgenomen dat 66% van de oppervlakte (155.809 m²) een afwerking tot eindreliëf dient verkregen te hebben.

Onderstaande tabel geeft de afgewerkte oppervlakte tot eindreliëf voor beide groevedelen weer en ook de oppervlakte waar enkel de bovenste eindafwerklaag van 1,5 m nog moet worden aangebracht om het eindreliëf te finaliseren. Op 27 februari 2024 is er vooral in groeve Artilaval een aanzienlijke oppervlakte bijgekomen die volledig werd afgewerkt ten opzichte van het voorgaande jaar. De totale oppervlakte die een eindreliëf heeft verkregen, bedraagt 85.776 m².

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Afgewerkt tot eindreliëf/grondschatel gerealiseerd:				
• Groeve Grondzorg Limburg	19.970 m ²	19.970 m ²	28.560 m ²	28.560 m ²
• Groeve Artilaval	24.487 m ²	24.487 m ²	27.611 m ²	41.934 m ²
Zuidelijke zone (voormalige schoonwatervijver) afgewerkt	15.282 m ²	15.282 m ²	15.282 m ²	15.282 m ²
Totaal grondschatel afgewerkt	59.739 m²	59.739 m²	71.453 m²	85.776 m²
<i>vooropgesteld doel afgewerkt</i>	<i>73.674 m²</i>	<i>97.564 m²</i>	<i>126.687 m²</i>	<i>155.809 m²</i>
Afgewerkt tot onderzijde eindafwerklaag (bovenste 1,5 m bodem in functie van natuurinrichting nog aan te brengen):				
• Groeve Grondzorg Limburg	3.983 m ²	32.356 m ²	31.910 m ²	43.917 m ²
• Groeve Artilaval	8.919 m ²	30.502 m ²	34.090 m ²	28.802 m ²
Totaal afgewerkt tot onderzijde eindafwerklaag	12.902 m²	62.858 m²	66.000 m²	72.719 m²
Totaal grondschatel afgewerkt + eindafwerklaag 1,5 m nog aan te brengen	72.641 m²	122.597 m²	137.453 m²	158.495 m²

In de groeve Grondzorg kwam in de loop van 2023 geen volledig afgewerkte oppervlakte bij. Wel werd een oppervlakte van 12.007 m² aangevuld tot onder de eindafwerklaag.

Op dit moment heeft een totale oppervlakte die overeenkomt met ca. 67% van het terrein het eindreliëf bereikt. Bijgevolg zit de afwerking op het voorziene ritme.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR